

WYMAGANIA EDUKACYJNE ŚRÓDROCZNE Z JĘZYKA POLSKIEGO NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA KLASY 7

/uwzględniają zmiany w podstawie programowej z 2024 r./

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna uczeń- <u>spełnia wymagania na</u> <u>ocenę dopuszczającą,</u> <u>a ponadto:</u>	ocena dobra uczeń spełnia wymagania na <u>ocenę dostateczną, a ponadto:</u>	ocena bardzo dobra uczeń spełnia wymagania na <u>ocenę dobrą, a ponadto:</u>	ocena celująca uczeń <u>spełnia wymagania na ocenę</u> <u>b. dobrą, a ponadto:</u>
Uczeń				
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – liryka				
• rozpoznaje utwór liryczny wśród podanych tekstów • wskazuje podmiot liryczny, adresata i temat w wierszu • rozpoznaje z pomocą: epitet, porównanie, metaforę, uosobienie, ożywienie, apostrofę, wyraz dźwiękonaśladowczy, pytanie retoryczne, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie • wskazuje wers, strofę, rym, rytm i refren w prostym przykładzie • nazywa podstawowe emocje osoby mówiącej	• określa sytuację liryczną i nastrój utworu • odróżnia podmiot liryczny od autora i adresata • wyjaśnia znaczenie wskazanego środka stylistycznego w kontekście jednego fragmentu • rozpoznaje pieśń i tren oraz wskazuje ich podstawowe cechy • wskazuje wartości, emocje lub problem obecny w utworze	• analizuje funkcję środków stylistycznych • charakteryzuje podmiot liryczny na podstawie jego wypowiedzi • omawia budowę rytmiczną wiersza: wersy, strofy, rymy, rytm, refren • interpretuje przesłanie utworu i wiąże je z sytuacją liryczną • rozpoznaje ironię i wyjaśnia jej znaczenie	• samodzielnie interpretuje utwór, łącząc temat, sytuację liryczną, środki stylistyczne i kompozycję • wyjaśnia, jak kilka środków poetyckich wspólnie buduje obraz, nastrój lub sens utworu • interpretuje symbol, ironię lub neologizm w kontekście całego wiersza • porównuje dwa utwory liryczne pod względem problematyki, środków wyrazu i przesłania • formułuje tezę interpretacyjną i uzasadnia ją cytataми lub precyzyjnymi odwołaniami	• samodzielnie interpretuje tekst wieloaspektowo i uwzględnia kontekst historyczny, kulturowy lub biograficzny • porównuje sposób przedstawienia tego samego motywu w kilku utworach • formułuje własną, problemową tezę interpretacyjną i broni jej argumentami • ocenia trafność zastosowanych środków stylistycznych z perspektywy funkcji całego utworu • wykorzystuje poznane pojęcia do samodzielnego rozwiązania nietypowego zadania interpretacyjnego
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – epika				
• wskazuje czas, miejsce, bohaterów i najważniejsze wydarzenia w utworze • rozpoznaje narratora i odróżnia narrację pierwszo- od trzecioosobowej • wskazuje wątek główny i poboczny • odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych • rozpoznaje bohatera głównego i drugoplanowego	• opisuje świat przedstawiony w logicznej kolejności • charakteryzuje bohatera na podstawie jego zachowania i wypowiedzi • rozpoznaje punkt kulminacyjny i puentę, jeśli występują • wyjaśnia różnicę między narratorem a autorem • wskazuje wartości i problemy przedstawione w utworze	• analizuje sposób prowadzenia narracji i jego wpływ na odbiór wydarzeń • charakteryzuje bohatera, podając cechy wraz z dowodami z tekstu • analizuje konstrukcję fabuły, wątków i punktu kulminacyjnego • rozpoznaje symbol, alegorię i wyjaśnia ich sens • porównuje postawy bohaterów wobec wskazanego problemu	• interpretuje utwór, łącząc elementy świata przedstawionego z problematyką i wartościami • ocenia decyzje bohatera, rozdzielając opis jego działań od własnej oceny • wyjaśnia funkcję kontrastu realistyczności i fantastyki lub innych zabiegów narracyjnych • porównuje dwa utwory pod względem narracji, kreacji bohatera i problematyki • formułuje wniosek interpretacyjny i uzasadnia go materiałem tekstowym	• samodzielnie interpretuje utwór w kilku kontekstach • wyprowadza wnioski z zestawienia różnych elementów świata przedstawionego • rozpoznaje i wyjaśnia funkcję alegorii, symbolu lub innych znaczących elementów konstrukcyjnych • formułuje własny problem badawczy dotyczący utworu i odpowiada na niego na podstawie tekstu • porównuje sposób realizacji tego samego motywu w co najmniej dwóch utworach
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – dramat				

• rozpoznaje dramat i wskazuje akt, scenę, tekst główny oraz didaskalia • odróżnia dialog od monologu • wskazuje bohaterów i podstawowy konflikt • rozpoznaje komizm w prostym przykładzie • wymienia podstawowe etapy rozwoju akcji	• wyjaśnia funkcję didaskaliów i dialogu • opisuje relacje między bohaterami i źródło konfliktu • rozpoznaje komizm słowny, sytuacyjny lub postaci • odróżnia tragedię i komedię na podstawie cech • porządkuje wydarzenia zgodnie z przebiegiem akcji	• analizuje konflikt bohaterów i jego wpływ na rozwój akcji • wyjaśnia funkcję didaskaliów, monologu i dialogu • analizuje źródła komizmu oraz ich wpływ na charakterystykę postaci • charakteryzuje bohatera tragicznego na podstawie jego sytuacji • rozpoznaje cechy dramatu romantycznego	• interpretuje konstrukcję konfliktu i konsekwencje decyzji bohaterów • łączy środki dramatyczne z problematyką utworu • porównuje sposoby budowania napięcia w dwóch scenach • wyjaśnia znaczenie komizmu, kontrastu lub symboliki w całym utworze • formułuje tezę interpretacyjną i uzasadnia ją	• samodzielnie interpretuje scenę dramatu z uwzględnieniem jej funkcji w całym utworze • porównuje dwa dramaty pod względem konstrukcji konfliktu, bohaterów i środków dramatycznych • wyprowadza wnioski dotyczące wartości i problemów na podstawie kilku elementów tekstu • proponuje własną interpretację fragmentu i broni jej argumentami • łączy analizę dramatu z odpowiednim kontekstem
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – ballada				
• rozpoznaje balladę jako gatunek synkretyczny • wskazuje elementy epickie, liryczne i dramatyczne • wymienia elementy romantycznej wizji natury • wskazuje motyw winy i kary	• wyjaśnia pojęcie synkretyzmu rodzajowego • opisuje funkcję natury w balladzie • wyjaśnia rolę punktu kulminacyjnego • omawia związek między winą bohatera a karą • porównuje narracyjne i liryczne elementy utworu	• analizuje, jak elementy różnych rodzajów literackich współtworzą balladę • interpretuje romantyczną wizję natury • wyjaśnia funkcję punktu kulminacyjnego i fantastyki • interpretuje motyw winy i kary • wiąże budowę utworu z jego przesłaniem	• samodzielnie interpretuje utwór łącząc synkretyzm, naturę, fantastykę i problem winy • porównuje balladę z innym poznanym utworem romantycznym • interpretuje dzieło sztuki nawiązujące do motywu ballady • formułuje tezę dotyczącą romantycznego sposobu widzenia świata • uzasadnia wnioski precyzyjnymi odwołaniami	• samodzielnie zestawia balladę z innymi realizacjami motywu winy, kary lub natury • formułuje problem interpretacyjny i rozwiązuje go na podstawie tekstu • wyjaśnia funkcję synkretyzmu na poziomie całego utworu • tworzy oryginalną, argumentacyjną wypowiedź inspirowaną balladą
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.2 Odbiór tekstów kultury				
• określa temat i podstawowe wrażenia wywołane obrazem, fotografią, grafiką lub rzeźbą • wskazuje podstawowe elementy kompozycji i barwy • rozpoznaje literaturę piękną, publicystyczną, naukową i popularnonaukową • rozpoznaje wywiad, artykuł i lid • wyszukuje w tekście informację podaną wprost	• opisuje kompozycję dzieła kultury i wskazuje jej najważniejsze elementy • odróżnia informację od opinii w prostym przykładzie • wskazuje cechy wywiadu i artykułu • wyjaśnia funkcję lidu • cytuje lub parafrazuje fragment potwierdzający odpowiedź	• analizuje kompozycję, światło, ruch, barwy lub plan dzieła • określa funkcję elementów obrazu lub fotografii • analizuje budowę artykułu lub wywiadu • wyjaśnia funkcję lidu w kontekście całego tekstu • dokonuje przekładu intersemiotycznego, zachowując sens tekstu źródłowego	• interpretuje tekst kultury, łącząc formę z treścią • porównuje dwa teksty kultury pod względem sposobu przedstawienia tematu • ocenia przydatność informacji zawartych w źródle do rozwiązania konkretnego problemu • tworzy pełny przekład intersemiotyczny i objaśnia zastosowane decyzje • uzasadnia wnioski odwołaniami do szczegółów dzieła lub tekstu	• samodzielnie interpretuje złożony tekst kultury • konfrontuje informacje z co najmniej dwóch źródeł i formułuje wniosek • tworzy oryginalny przekład intersemiotyczny oraz uzasadnia wybór środków • rozpoznaje nieoczywiste funkcje kompozycji, języka lub obrazu
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – fonetyka				
• rozróżnia głoskę, literę i sylabę • dzieli wyrazy na sylaby	• określa cechy głosek: dźwięczność, miękkość, nosowość	• analizuje zapis fonetyczny wyrazu w zakresie poznanych cech głosek	• samodzielnie analizuje trudniejsze przykłady fonetyczne	• samodzielnie rozwiązuje nietypowe zadania fonetyczne • wyjaśnia kilka zjawisk fonetycznych występujących

• rozpoznaje samogłoski i spółgłoski • odróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz ustne i nosowe • rozpoznaje podstawowe funkcje litery „i”	• wskazuje narządy mowy biorące udział w artykulacji • rozpoznaje ubezdźwięcznienie i udźwięcznienie w wyrazach • rozpoznaje akcent wyrazowy i intonację • wskazuje odstępstwo od podstawowej reguły akcentowania	• wyjaśnia funkcję „i” w konkretnych wyrazach • wskazuje miejsce i kierunek upodobnienia • poprawnie stosuje akcent i intonację podczas głośnego czytania • rozpoznaje odstępstwa od reguł akcentowania • wyjaśnia rozbieżności między wymową a pisownią	• wyjaśnia mechanizm upodobnienia na podstawie sąsiedztwa głosek • koryguje błędną wymowę i wskazuje przyczynę błędu • stosuje poprawną intonację i akcent w recytacji oraz wypowiedzi	jednocześnie w wyrazie lub wypowiedzi • świadomie różnicuje akcent i intonację dla uzyskania zamierzonego efektu komunikacyjnego
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo				
• odróżnia wyraz podstawowy od pochodnego • wskazuje temat słowotwórczy i formant w prostych przykładach • rozpoznaje przyrostek, przedrostek, wrostek i formant zerowy • wskazuje rdzeń w rodzinie wyrazów • rozpoznaje wyraz złożony	• tworzy prostą definicję słowotwórczą • określa kategorię znaczeniową wyrazu pochodnego • wydziela podstawę słowotwórczą i formant • wskazuje oboczności w temacie słowotwórczym • odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych	• przeprowadza pełną analizę słowotwórczą wyrazu • podaje podstawę, temat, formant, typ formantu i definicję słowotwórczą • tworzy rodzinę wyrazów i wskazuje wspólny rdzeń • wyjaśnia oboczności w obrębie rodziny • rozpoznaje i analizuje wyrazy złożone	• samodzielnie analizuje wyrazy o bardziej złożonej budowie • porównuje sposoby słowotwórczego tworzenia wyrazów • wyjaśnia zależność między budową a znaczeniem wyrazu • wykorzystuje analizę słowotwórczą do interpretacji neologizmu lub wyrazu złożonego	• samodzielnie rozwiązuje nietypowe zadania słowotwórcze • analizuje nowe lub rzadkie przykłady, uzasadniając przyjęty sposób podziału • wyprowadza znaczenie nieznanego wyrazu na podstawie jego budowy • tworzy własne przykłady ilustrujące różne mechanizmy słowotwórcze
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – fleksja				
• rozpoznaje czasownik i określa jego osobę, liczbę, rodzaj, czas, tryb i aspekt w prostych przykładach • odróżnia formę osobową od nieosobowej • wskazuje bezokolicznik i formy zakończone na -no, -to • rozpoznaje imiesłów przymiotnikowy i przysłówkowy • stosuje podstawową zasadę pisowni „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem	• odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy i tryby • rozpoznaje aspekt dokonany i niedokonany • tworzy podstawowe imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe • określa funkcję imiesłowu w zdaniu • stosuje zasady pisowni „nie” w typowych przykładach	• pełnie analizuje formę czasownika, uwzględniając wszystkie poznane kategorie • tworzy i odmienia imiesłowy zgodnie z ich typem • rozróżnia imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe na podstawie formy i funkcji • przekształca konstrukcje z użyciem imiesłowów • uzasadnia pisownię „nie” w konkretnym przykładzie	• samodzielnie analizuje trudne formy czasownika i imiesłowów • wyjaśnia różnicę znaczeniową wynikającą z aspektu • dobiera właściwy typ imiesłowu do funkcji składniowej • koryguje błędy fleksyjne i wyjaśnia ich przyczynę • łączy wiedzę fleksyjną ze składniową	• samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy fleksyjne • wyjaśnia funkcję form nieosobowych i imiesłowów w stylu wypowiedzi • analizuje serię form pod względem kategorii i znaczenia • tworzy własne przykłady ilustrujące różnice aspektowe i imiesłowowe
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – składnia				
• odróżnia zdanie od równoważnika zdania • wskazuje orzeczenie lub podstawowy składnik konstrukcji • rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania w prostym przykładzie • przekształca proste zdanie w równoważnik lub odwrotnie	• wyjaśnia różnicę między zdaniem a równoważnikiem • tworzy poprawny imiesłowy równoważnik zdania • przekształca zdania z zachowaniem sensu • rozpoznaje podmiot wykonujący czynność w konstrukcji imiesłowej	• analizuje budowę zdania i imiesłowego równoważnika • przekształca konstrukcje w kilku kierunkach bez zmiany znaczenia • rozpoznaje błędne konstrukcje imiesłowe i poprawia je • wyjaśnia związek między podmiotem zdania głównego a	• samodzielnie koryguje wielocłonowe konstrukcje składniowe • wyjaśnia, dlaczego określone przekształcenie zachowuje lub zmienia sens • stosuje imiesłowe równoważniki w wypowiedzi pisemnej bez błędów logicznych	• rozwiązuje nietypowe zadania składniowe wymagające kilku przekształceń • ocenia poprawność i funkcjonalność konstrukcji w kontekście dłuższego tekstu • świadomie dobiera konstrukcję składniową do celu i stylu wypowiedzi

		wykonawcą czynności w równoważniku	• łączy analizę składniową z analizą funkcji stylistycznej konstrukcji	
KSZTAŁCENIE JEZYKOWE – II.2 Zróżnicowanie języka				
• rozpoznaje synonim, antonim i homonim • odróżnia wyraz bliskoznaczny od pokrewnego • rozpoznaje związek frazeologiczny • wyjaśnia znaczenie prostego frazeologizmu	• dobiera synonim lub antonim do kontekstu • odróżnia homonimy na podstawie znaczenia w zdaniu • wyjaśnia znaczenie frazeologizmu i stosuje go w zdaniu • przekształca tekst, zastępując powtórzenia wyrazami bliskoznacznymi	• analizuje funkcję doboru słownictwa w tekście • dobiera synonimy z uwzględnieniem stylu i kontekstu • wyjaśnia znaczenie frazeologizmu na podstawie kontekstu • rozpoznaje błąd wynikający z niewłaściwego użycia frazeologizmu lub homonimu	• świadomie różnicuje słownictwo w celu uniknięcia powtórzeń • porównuje odcienie znaczeniowe synonimów • wyjaśnia funkcję frazeologizmów w tekście literackim lub publicystycznym • koryguje niepoprawne użycie wyrazu i wyjaśnia zmianę znaczenia	• samodzielnie interpretuje funkcję nietypowego doboru leksyki • wykorzystuje frazeologizmy i synonimy do świadomego kształtowania stylu • wyprowadza znaczenie nieznanego połączenia wyrazowego z kontekstu i budowy
KSZTAŁCENIE JEZYKOWE – II.3 Komunikacja językowa i kultura języka				
• stosuje podstawowe formy grzeczności językowej w rozmowie i korespondencji • rozpoznaje normę wzorcową i użytkową w prostych przykładach • wskazuje błąd gramatyczny, leksykalny lub stylistyczny • rozpoznaje wypowiedź naruszającą zasady etyki języka • rozpoznaje podstawowe środki retoryczne	• dobiera formę grzecznościową do sytuacji komunikacyjnej • stosuje odpowiednie zaimki osobowe w korespondencji • koryguje typowe błędy językowe • wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową • rozpoznaje pytanie retoryczne, powtórzenie lub wyliczenie jako środek retoryczny	• analizuje wypowiedź pod względem poprawności, etyki i skuteczności komunikacyjnej • rozpoznaje funkcję środków retorycznych • koryguje błędy gramatyczne, leksykalne i stylistyczne w dłuższym tekście • dobiera rejestr językowy do odbiorcy i sytuacji • uzasadnia wybór form grzecznościowych	• samodzielnie ocenia poprawność i etyczność komunikatu • wyjaśnia, jak dobór środków retorycznych wpływa na odbiorcę • przeredagowuje tekst tak, aby zwiększyć jego kulturę i skuteczność • rozpoznaje wulgaryzację lub naruszenie zasad etykiety i proponuje adekwatną zmianę	• samodzielnie analizuje złożony komunikat pod względem językowym, retorycznym i etycznym • porównuje dwa komunikaty skierowane do różnych odbiorców • tworzy komunikat o określonym celu, odbiorcy i rejestrze językowym, świadomie dobierając środki
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI				
[streszczenie, ogłoszenie, rozprawka, charakterystyka, opowiadanie twórcze, przemówienie, opis przeżyć wewnętrznych, życzenia]				
• odtwarza podstawową kompozycję streszczenia, ogłoszenia, rozprawki, charakterystyki, opowiadania, przemówienia, opisu przeżyć i życzeń • formułuje temat i główną myśl wypowiedzi • redaguje plan kompozycyjny swojej wypowiedzi • tworzy proste zdania logicznie związane z tematem • stosuje podstawowe zasady akapitowania • przestrzega podstawowych zasad ortografii i interpunkcji	• tworzy wypowiedź zgodną z wymaganym gatunkiem i tematem • w streszczeniu wybiera najważniejsze informacje • w rozprawce formułuje tezę i podaje argument; odróżnia przykład od argumentu • w charakterystyce podaje cechy bohatera i ich uzasadnienie • w opowiadaniu zachowuje następstwo wydarzeń	• buduje spójną, logiczną i uporządkowaną wypowiedź • rozwija argumenty i popiera je przykładami • dobiera środki językowe do formy: narracyjne, opisowe, argumentacyjne lub retoryczne • stosuje akapity funkcjonalnie • redaguje tekst po sprawdzeniu poprawności	• samodzielnie tworzy rozbudowaną wypowiedź z wyraźnym zamysłem kompozycyjnym • rozwija argumentację, wykorzystując trafne przykłady literackie lub życiowe • różnicuje składnię i słownictwo odpowiednio do celu • eliminuje błędy po autokorekcie • dostosowuje styl do odbiorcy i sytuacji	• samodzielnie tworzy oryginalną wypowiedź, zachowując wymagania gatunkowe • łączy argumentację, interpretację i środki retoryczne adekwatnie do celu • świadomie modyfikuje kompozycję lub styl dla uzyskania określonego efektu • wykorzystuje kilka trafnych odniesień do poznanych tekstów kultury

Wymagania na ocenę roczną: /obejmują także wymagania na ocenę śródroczną/

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.				
Uczeń				
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – liryka				
• rozpoznaje poznane środki poetyckie • samodzielnie określa podmiot liryczny, temat, emocje i przesłanie utworu • wskazuje fragmenty przedstawiające relacje międzyludzkie	• wyjaśnia znaczenie wybranych środków poetyckich, uwzględniając ich wpływ na przedstawiony problem lub emocje • opisuje emocje i relacje między osobami przedstawionymi w wierszu • formułuje przesłanie utworu i popiera je fragmentem	• analizuje współdziałanie środków poetyckich w budowaniu obrazu relacji międzyludzkich lub określonego problemu • interpretuje obraz relacji międzyludzkich • porównuje przesłanie dwóch utworów poetyckich • uzasadnia własne stanowisko wobec problemu buntu lub relacji	• samodzielnie interpretuje utwór, uwzględniając sposób przedstawienia relacji, wartości lub problemu oraz dobór środków poetyckich • porównuje sposoby przedstawienia nadziei, buntu lub relacji w kilku utworach • formułuje tezę i broni jej argumentami	• tworzy wieloaspektową interpretację i uwzględnia kontekst • formułuje własny problem interpretacyjny i rozwiązuje go na podstawie tekstów • porównuje różne sposoby artystycznego przedstawienia tej samej wartości
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – epika				
• rozpoznaje i porządkuje podstawowe elementy świata przedstawionego w poznanych tekstach epickich • rozpoznaje sposób prowadzenia narracji i określa jego podstawowe cechy • wyszukuje informacje o bohaterach, wydarzeniach i problemach • rozpoznaje cechy literatury fantasy	• charakteryzuje bohatera, uwzględniając jego zachowanie, wypowiedzi oraz relacje z innymi postaciami • określa przyczyny i konsekwencje decyzji bohaterów • rozpoznaje fabułę, wątek główny i wybrane motywy • wyjaśnia cechy fantasy i wskazuje ich realizację w tekście • rozpoznaje problematykę utworów	• analizuje zależność między sposobem prowadzenia narracji a przedstawieniem bohaterów i wydarzeń • porównuje postawy bohaterów wobec buntu, nadziei lub odpowiedzialności • wyjaśnia funkcję motywów i symboli • analizuje elementy fantasy lub realistycznego obrazu świata • wiąże wydarzenia z problematyką utworu	• interpretuje utwór w odniesieniu do wartości i problemów • porównuje kilka utworów pod względem bohaterów, narracji i motywów • ocenia decyzje bohatera na podstawie przesłanek tekstowych • formułuje tezę i rozwija argumentację	• samodzielnie zestawia utwory i konteksty • formułuje problem interpretacyjny dotyczący postawy bohatera lub wartości • wyprowadza własne wnioski z porównania kilku tekstów • wykorzystuje wiarygodne źródła do poszerzenia interpretacji
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – dramat				
• rozpoznaje podstawowe elementy budowy dramatu oraz określa ich funkcję w przedstawieniu wydarzeń • rozpoznaje rodzaj wypowiedzi bohatera – dialog lub monolog – i wskazuje jego znaczenie dla przebiegu sceny • wskazuje źródło konfliktu między głównymi bohaterami • rozpoznaje komedię i komizm	• wyjaśnia, w jaki sposób dialog, monolog i didaskalia pomagają przedstawić konflikt oraz charakter bohaterów • opisuje konflikt bohaterów w dramacie • rozpoznaje rodzaj komizmu i wyjaśnia jego wpływ na odbiór sceny lub postaci • wyjaśnia znaczenie nazwisk znaczących • odtwarza przebieg głównego wątku, wskazując wydarzenia prowadzące do rozwoju konfliktu	• analizuje kontrast bohaterów i jego funkcję • wyjaśnia, jak komizm buduje charakterystykę postaci • analizuje rozwój konfliktu i jego wpływ na fabułę • interpretuje znaczenie nazwisk znaczących • łączy formę dramatu z problematyką utworu	• samodzielnie interpretuje mechanizmy komediowe • porównuje sposoby budowania konfliktu w utworach • wyjaśnia funkcję kontrastu, komizmu i dialogu • formułuje tezę dotyczącą źródeł konfliktu	• tworzy wieloaspektową interpretację sceny • porównuje konstrukcję komizmu i konfliktu w różnych utworach • formułuje własne wnioski dotyczące ponadczasowości motywów w tekście

• rozpoznaje wątek i podstawowe motywy				
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.1 Czytanie utworów literackich – ballada				
• rozpoznaje balladę jako gatunek łączący cechy liryki, epiki i dramatu • wskazuje, w jaki sposób natura i wydarzenia fantastyczne wpływają na przebieg utworu • rozpoznaje związek między winą bohatera a konsekwencjami jego czynów • odtwarza podstawowy przebieg wydarzeń prowadzący do rozwiązania konfliktu	• wyjaśnia, jak połączenie elementów lirycznych, epickich i dramatycznych wpływa na sposób przedstawienia wydarzeń • wyjaśnia rolę fantastyki w kształtowaniu przesłania utworu • analizuje następstwo wydarzeń prowadzących do punktu kulminacyjnego • wyjaśnia, w jaki sposób motyw winy i kary wpływa na wymowę utworu	• analizuje funkcję synkretyzmu • interpretuje romantyczną wizję natury, uwzględniając jej związek z wydarzeniami i losem bohaterów • analizuje sposób budowania napięcia prowadzącego do punktu kulminacyjnego • wiąże motyw winy i kary z przesłaniem	• samodzielnie interpretuje balladę w zestawieniu z innym tekstem • analizuje zależność między formą i przesłaniem • interpretuje dzieło sztuki nawiązujące do motywu ballady	• samodzielnie formułuje problem interpretacyjny • porównuje kilka realizacji motywu winy, kary lub natury • tworzy oryginalną wypowiedź interpretacyjną
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE – I.2 Odbiór tekstów kultury				
• określa temat tekstu popularnonaukowego, reklamy, plakatu lub kampanii • wskazuje podstawowe elementy rzeźby i kompozycji • rozpoznaje wywiad, artykuł, lid i tekst fantasy • wskazuje źródło internetowe	• wyszukuje i cytuje informacje • rozpoznaje funkcję sloganu i obrazu reklamowego • wskazuje cechy kampanii społecznej • ocenia podstawową wiarygodność źródła internetowego • opisuje relację między tekstem a obrazem	• analizuje język reklamy i plakatu • wyjaśnia funkcję sloganu, obrazu i kompozycji • analizuje budowę artykułu, wywiadu lub tekstu popularnonaukowego • porównuje wiarygodność dwóch źródeł • tworzy przekład intersemiotyczny, dostosowując sposób przedstawienia treści	• interpretuje tekst kultury, łącząc środki z celem komunikacyjnym • ocenia dobór źródeł do określonego zadania • projektuje przekaz łączący tekst i obraz • porównuje sposoby przedstawienia w różnych dziełach	• samodzielnie analizuje złożony przekaz medialny • weryfikuje informacje w kilku źródłach i uzasadnia wybór • tworzy oryginalny przekład lub projekt kampanii, świadomie dobierając kody komunikacyjne
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – fonetyka				
• stosuje poprawną wymowę podczas czytania i recytacji • rozpoznaje podstawowe błędy akcentowe i intonacyjne • zaznacza miejsce akcentu w podanych przykładach	• stosuje poprawny akcent wyrazowy • różnicuje intonację zdania oznajmującego, pytającego i rozkazującego • rozpoznaje i koryguje typowe odstępstwa od zasad wymowy, akcentowania i intonacji	• świadomie stosuje akcent i intonację do celu wypowiedzi • analizuje przyczynę błędu wymowy i dobiera właściwy sposób korekty • stosuje świadomie poprawną wymowę, akcent i intonację w różnych sytuacjach komunikacyjnych	• analizuje wpływ intonacji i akcentu na znaczenie wypowiedzi • świadomie różnicuje melodię wypowiedzi • koryguje trudniejsze przykłady i uzasadnia korektę	• samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy związane z wymową • wykorzystuje intonację, akcent i tempo jako środki ekspresji • wyjaśnia różnice znaczeniowe wynikające z realizacji prozodycznej
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo				
• rozpoznaje poznane sposoby tworzenia wyrazów na podstawie ich budowy i znaczenia,	• rozpoznaje neologizm słowotwórczy i wyjaśnia jego znaczenie na podstawie budowy,	• analizuje sposób powstania neologizmu i wyjaśnia jego znaczenie,	• samodzielnie interpretuje funkcję	• samodzielnie analizuje nowe i nietypowe zjawiska słowotwórcze,

• rozpoznaje w tekście neologizmy i inne nietypowe pod względem słotwórczym wyrazy, • dostrzega związek między budową wyrazu a jego znaczeniem, • rozpoznaje podstawowe sposoby wzbogacania zasobu słownictwa.	• rozróżnia neologizmy artystyczne i obiegowe, • rozpoznaje wyrazy utworzone według różnych sposobów słotwórczych, • wskazuje, w jaki sposób budowa wyrazu wpływa na jego znaczenie, • rozpoznaje funkcję słotwórczą wyrazu w prostym kontekście.	• wyjaśnia funkcję neologizmów w tekście literackim, publicystycznym lub użytkowym, • rozpoznaje i wyjaśnia nietypowe sposoby tworzenia wyrazów, • wykorzystuje wiedzę słotwórczą do odczytania znaczenia nieznanego wyrazu, • porównuje znaczenie wyrazów utworzonych za pomocą różnych formantów, • wyjaśnia, jak budowa słotwórcza wpływa na nacechowanie i funkcję wyrazu w wypowiedzi.	słotwórczą wyrazów w różnych tekstach, • porównuje sposoby tworzenia i funkcje wyrazów o podobnym znaczeniu, • analizuje funkcję neologizmu w zależności od kontekstu i celu wypowiedzi, • wyprowadza znaczenie nieznanego wyrazu na podstawie jego budowy słotwórczej oraz kontekstu, • ocenia adekwatność zastosowanego środka słotwórczego do stylu i celu wypowiedzi, • wykorzystuje wiedzę słotwórczą do interpretacji tekstu literackiego lub kultury.	• formułuje wnioski dotyczące zależności między budową, znaczeniem i funkcją wyrazu, • interpretuje nieoczywiste neologizmy na podstawie ich budowy i kontekstu, • porównuje funkcjonowanie środków słotwórczych w różnych stylach i typach tekstów, • świadomie tworzy własne neologizmy lub inne konstrukcje słotwórcze i wyjaśnia ich znaczenie oraz funkcję, • samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy słotwórcze, uzasadniając przyjęte rozwiązanie.
--	--	---	---	--

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – fleksja

• rozpoznaje podstawowe przypadki, w których pisownia „nie” zależy od rodzaju części mowy i jej użycia w zdaniu • rozpoznaje najważniejsze wyjątki • odmienia nazwy miejscowe i nazwy mieszkańców w prostych przykładach • utrwała poprawne formy czasowników i imiesłów	• wyjaśnia pisownię „nie” w typowych i wyjątkowych przykładach • odmienia nazwy miejscowe oraz nazwy mieszkańców • koryguje błędy w formach czasownika i imiesłów	• samodzielnie stosuje reguły „nie” w dłuższym tekście • uzasadnia pisownię wyjątków • poprawnie odmienia trudniejsze nazwy miejscowe i nazwy mieszkańców • koryguje błędy fleksyjne	• analizuje i poprawia zestaw błędów ortograficznych i fleksyjnych • wyjaśnia przyczynę błędu • stosuje poznane zasady w samodzielnej wypowiedzi	• samodzielnie rozwiązuje nietypowe zadania ortograficzno-fleksyjne • tworzy własny zestaw przykładów ilustrujących reguły i wyjątki • wyjaśnia zależności między formą gramatyczną a pisownią
---	---	---	--	--

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.1 Gramatyka języka polskiego – składnia

• rozpoznaje mowę zależną i niezależną • przekształca prostą wypowiedź z jednej formy w drugą • poprawnie zapisuje podstawowy dialog • rozpoznaje zastosowanie imiesłowego równoważnika zdania w	• wyjaśnia różnicę między mową zależną i niezależną • przekształca wypowiedź z zachowaniem sensu • redaguje dialog i stara się stosować podstawowe zasady interpunkcji dialogu • analizuje poprawność imiesłowego równoważnika zdania w kontekście całej wypowiedzi	• samodzielnie przekształca dłuższe wypowiedzi • redaguje dialog • analizuje zależności składniowe przy zmianie mowy zależnej i niezależnej • koryguje błędne konstrukcje imiesłowe,	• wyjaśnia wpływ przekształcenia na formę gramatyczną i sens wypowiedzi • redaguje dialog z poprawną interpunkcją • łączy wiedzę o mowie zależnej, niezależnej i składni	• samodzielnie rozwiązuje złożone zadanie transformacyjne • porównuje kilka sposobów zapisu tej samej wypowiedzi i uzasadnia wybór • świadomie dobiera konstrukcję do gatunku i celu wypowiedzi
---	--	---	--	---

wypowiedzi i określa jego podstawową funkcję		uzasadniając poprawność dokonanej zmiany		
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.2 Zróżnicowanie języka				
• rozpoznaje neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie i internacjonalizm w tekście • wskazuje funkcję prostego przykładu • rozpoznaje sposób wzbogacenia słownictwa	• wyjaśnia znaczenie i funkcję poznanych typów słownictwa • rozpoznaje sposób powstania neologizmu • odróżnia znaczenie współczesne od dawnego • przekształca tekst, dobierając słownictwo adekwatne do stylu	• analizuje funkcję zróżnicowania leksyki w tekście • porównuje rejestry słownictwa • wyjaśnia zmianę znaczenia wyrazu lub frazeologizmu • ocenia adekwatność zapożyczenia lub kolokwializmu	• świadomie wykorzystuje zróżnicowanie słownictwa do kształtowania stylu • porównuje kilka sposobów wzbogacania zasobu leksykalnego • koryguje nieadekwatne słownictwo i wyjaśnia zmianę	• samodzielnie analizuje nowe zjawiska leksykalne • formułuje wnioski o zmianach języka na podstawie kilku przykładów • tworzy tekst świadomie wykorzystujący różne warstwy słownictwa
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE – II.3 Komunikacja językowa i kultura języka				
• rozpoznaje perswazję i manipulację w prostych przykładach • wskazuje slogan i podstawowe środki perswazji • rozpoznaje reklamę i kampanię społeczną • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej	• odróżnia perswazję od manipulacji na podstawie cech komunikatu • wyjaśnia funkcję sloganu • rozpoznaje środki perswazji w reklamie • wskazuje cel kampanii społecznej • stosuje zasady grzeczności w wywiadzie	• analizuje środki perswazji i manipulacji • wyjaśnia, jak reklama wpływa na odbiorcę • porównuje reklamę z kampanią społeczną • tworzy pytania do wywiadu zgodne z celem rozmowy • ocenia kulturę języka komunikatu	• samodzielnie analizuje strategię perswazyjną komunikatu • wyjaśnia, które elementy mogą prowadzić do manipulacji • projektuje slogan lub komunikat zgodny z celem kampanii • prowadzi lub redaguje wywiad z zachowaniem etykiety	• samodzielnie porównuje różne strategie perswazyjne • analizuje nieoczywiste przykłady manipulacji i uzasadnia rozpoznanie • tworzy wieloelementowy komunikat perswazyjny lub kampanię, świadomie dobierając środki
III. TWORZENIE WYPOWIEDZI				
[list otwarty, recenzja, wywiad, wypowiedź argumentacyjna i perswazyjna, opis dzieła sztuki, kampania społeczna, opowiadanie]				
• rozpoznaje cechy listu otwartego, recenzji, wywiadu, wypowiedzi argumentacyjnej, perswazyjnej i opisu dzieła sztuki • odtwarza podstawową kompozycję wskazanej formy • formułuje temat, opinię lub prosty argument • stosuje akapity i podstawowe zasady interpunkcji	• tworzy wypowiedź zgodną z cechami wybranej formy • w recenzji przedstawia przedmiot oceny i własną opinię • w liście otwartym formułuje stanowisko i argument • w opisie dzieła sztuki przedstawia jego elementy i wrażenia • w wywiadzie buduje logiczny zestaw pytań i odpowiedzi	• buduje rozbudowaną argumentację i popiera ją przykładami • dobiera środki językowe do celu perswazyjnego • w recenzji uzasadnia ocenę tekstu kultury • w opisie dzieła sztuki analizuje kompozycję, barwy, światło lub ruch • w kampanii społecznej łączy hasło, argument i odbiorcę	• samodzielnie tworzy rozbudowaną wypowiedź z wyraźnym zamysłem • łączy argumentację z trafnymi przykładami z literatury lub kultury • świadomie różnicuje styl i składnię • redaguje tekst po autokorekcie i eliminuje błędy	• tworzy oryginalną wypowiedź, zachowując rygory gatunku • samodzielnie dobiera i rozwija argumenty oraz kontrargumenty • świadomie wykorzystuje środki retoryczne i stylistyczne • łączy kilka form komunikacji w projekcie kampanii społecznej lub rozbudowanej wypowiedzi

Uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną mają dostosowane wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych zgodnie z zapisem w opinii lub orzeczeniu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów: sprawdzian pisemny po danym rozdziale; odpowiedź ustna; kartkówka (obejmuje 3-5 ostatnich lekcji i trwa 15-20 minut); wypracowania klasowe; karty pracy; praca samodzielna (w trakcie lekcji); testy z lektur, sprawdziany czytelnicze; dyktanda; recytacja; projekty edukacyjne.

Ocenie podlega systematyczność i kompletność prowadzenia zeszytu, zgodność zapisów z tematyką realizowanych zajęć, poprawność merytoryczna i językowa notatek oraz wykonanych ćwiczeń, a także czytelność i estetyka zapisów.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego:

1. Uczeń może ubiegać się o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego.
2. W terminie 2 dni roboczych od dnia uzyskania informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) zgłaszają nauczycielowi chęć ubiegania się o ocenę wyższą.
3. Przy ustalaniu wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel uwzględnia całoroczne osiągnięcia edukacyjne ucznia, w szczególności systematyczność pracy, wywiązywanie się z obowiązków związanych z nauką, wykorzystywanie możliwości poprawy ocen bieżących w ustalonych terminach oraz zaangażowanie ucznia w proces uczenia się.
4. Nauczyciel bierze pod uwagę w szczególności:
 - czy około połowa ocen bieżących uzyskanych przez ucznia z odpowiedzi ustnych, prac pisemnych i zadań praktycznych odpowiada poziomowi oceny, o którą uczeń się ubiega, lub jest od niej wyższa;
 - systematyczność i kompletność prowadzenia zeszytu przedmiotowego, zgodność zapisów z tematyką realizowanych zajęć, poprawność merytoryczną i językową notatek oraz wykonanych ćwiczeń, a także czytelność i estetykę zapisów;
 - systematyczne wykonywanie zadań i ćwiczeń związanych z realizowanym materiałem oraz aktywność i zaangażowanie podczas zajęć;
 - korzystanie z możliwości poprawy ocen bieżących oraz oferowanych przez szkołę form pomocy; systematyczne wykonywanie przez ucznia nieobowiązkowych pisemnych prac domowych, o których mowa w § 60 ust. 5 statutu, które nauczyciel może uwzględnić jako jeden z elementów świadczących o zaangażowaniu ucznia w proces uczenia się.
5. Nauczyciel wskazuje uczniowi wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny, o którą uczeń się ubiega, oraz ustala sposób sprawdzenia stopnia ich spełnienia. Sprawdzenie może obejmować wiadomości i umiejętności z zakresu kształcenia literackiego i kulturowego, kształcenia językowego, czytania i analizowania tekstów oraz tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych.
6. Forma sprawdzenia może obejmować pracę pisemną, wypowiedź ustną lub wykonanie wskazanych przez nauczyciela zadań, odpowiednio do wymagań edukacyjnych na ocenę, o którą uczeń się ubiega.
7. Ustalenie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej następuje na podstawie stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych na daną ocenę, z uwzględnieniem całorocznych osiągnięć edukacyjnych ucznia oraz wyników uzyskanych w toku bieżącego oceniania, w tym wyników ewentualnych popraw i uzupełnień osiągnięć edukacyjnych.
8. Procedura uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej nie powoduje automatycznej zmiany oceny przewidywanej. Ostateczną roczną ocenę klasyfikacyjną ustala nauczyciel zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami oceniania określonymi w statucie szkoły.